

Canadisk gyldenris (*Solidago canadensis*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Solidago canadensis*

Synonymer: *Solidago altissima*, *Solidago canadensis* ssp. *altissima*, *Solidago canadensis* var. *scabra*

Kaldenavn: Canadisk gyldenris

Beskrivelse: Canadisk gyldenris er en staude, der danner tætte bestande med små gule blomsterkurve med op til 10.000 blomster per plante¹. Canadisk gyldenris bliver omkring 0,6-1,2 m høj, har en håret stængel og kurve på ca. 3 mm i diameter. Bladene er lancetformede, takkede i kanten, svagt hårede på undersiden og sidder spredt¹.

Canadisk gyldenris. Foto: Finn Okkels

Forvekslingsmuligheder

Sildig gyldenris *Solidago gigantea*. Har kun hår på blad-strengene hvor Canadisk gyldenris har hår på hele bladundersiden. Derudover er stænglen blådugget og randkronerne tydeligt længere end de 3,5-5 mm. lange kurvblade². **Almindelig gyldenris** *Solidago virgaurea*. Er dog væsentlig mindre (0,25 – 0,8 meter) og har betydeligt større blomster, der sidder i mere enkeltvis i en lodret top¹. **Rejnfan** *Tanacetum vulgare* også kaldet Guldknap. Denne arts gule blomsterkurve er dog større (10mm i diameter), ligner knapper og dufter kraftigt. Bladene er fjersnitdelte¹.

Forvekslingsmuligheder: fra venstre; Sildig gyldenris, almindelig gyldenris og rejnfan. Fotos: Sildig gyldenris & Almindelig gyldenris: Leif Knudsen. Rejnfan: alle.arter.dk

Spredningsvej og udbredelse

Arten er importeret som en prydblade og har spredt sig fra private haver. Man ved den voksede ved Gissfeldt i 1817 og blev solgt fra gartnerier fra 1844³. Den er almindelig i hele landet, især ved større byer².

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til ingen/lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning.

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	2	1	12	15

Spredningspotentiale: 3 (høj). Arten er overordentlig spredningsdygtige og kan danne op til 300 skud pr. m², og producere op til 10.000 frø pr. skud¹. De vindbårne frø spredes især langs trafikerede veje. Endelig kan små stykker jordstængel også danne nye skud/kloner.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Den findes stort set i alle naturtyper⁴. Den etablerer sig især på arealer, hvor dyrkning er ophørt; lossepladser, langs vejgrøfter, på tørre marker, åben skov eller fugtige enge og moser samt i rørsumpe⁵. Ses ofte ved menneskeskabte biotoper såsom jernbaneskrånninger, haver og skovkanter.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Danner tætte bestande, der udskygger andre planter og medfører en nedgang i plante- og dyremangfoldighed⁵. Insekter der er følsomme overfor plantesammensætningen i en naturtype anses for særligt sårbare⁶. Gyldenris arterne har en allelopatisk effekt, der hæmmer andre planter vækst^{5,6}. I Fennoskandinavien er hybridisering med Almindelig gyldenris observeret, men da blomstringsperioden for arterne er forskellig, antages det for at være sjældent⁶.

Påvirkning af økosystemer: 2 (middel). Canadisk gyldenris har middel score, da der ses en moderat men reversibel effekt på økosystemets struktur. Planten danner store bestande, som giver et artsfattigt homogent landskab⁵. Gyldenris er høje, flerårige og meget konkurrencedygtige, og når de først er etableret, kan de derfor dominere et habitat længe. Deres tætte rodnet kan tømme jorden for vand og næringsstoffer og de kan forhindre/forsinke naturlig succession af træer og buske.

Økonomiske effekter: 2 (middel). Den anses for umulig at udrydde, men lokalt kan den bekæmpes ved slåning, opgravning, oprykning, græsning og sprøjtning^{5,7}.

S. Canadensis kan være alternativ vært for insekter, der kan sprede sygdomme til afgrøder, men den økonomiske konsekvens af dette er ikke kendt⁶. Af positive effekter kan nævnes kultivering til havebrug, honningproduktion og medicinsk anvendelse⁶.

Helbredseffekter: 1 (lav). Canadisk gyldenris kan forårsage høfeber, men ikke i særligt udtalt grad og kun under bestemte vejrforhold⁶.

Total score = 15

kilder

¹ Naturstyrelsens artsleksikon

<http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/artsleksikon/planter/froeplanter/blomsterplanter/gyldenris/>

Besøgt 22/06/2015 IGN1717

² Artsbeskrivelse fugleognatur <http://www.fugleognatur.dk/artsbeskrivelse.asp?ArtsID=4396> Besøgt

24/07/2015 IGN1723

³ Lange, J. 1999. Kulturplanternes indførselshistorie i Danmark – indtil midten af 1900-tallet, 2. udgave, DSR Forlag. IGN10

⁴ Care4Nature <http://care4nature.dk/invasivearter/canadisk-gyldenris-sildig-gyldenris.html> Besøgt 22/06/2015 IGN1724

⁵ Nielsen, H. 2007. Forebyggelse og bekæmpelse af Invasive plantearter. Det Økologiske Råd:

http://naturstyrelsen.dk/media/nst/66755/invasive_plantearter.pdf IGN28

⁶ Kabuce, N. and Priede, N. (2010): NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Solidago canadensis*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species - NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 22/06/2015. IGN15

⁷ Naturstyrelsen bekæmpelse <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/invasive-arter/hvad-kan-jeg-selv-goere/bekaempelse/bekaempelse-gyldenris/> Besøgt 22/06/2015 IGN1720